

СУ "Д-Р ПЕТЪР БЕРОН" –

С. ЯКИМОВО

ул. "Г. Димитров" №17-19, тел. 09742/22-04, e-mail:
ou_jakimovo@abv.bg

Утвърдил:
/Директор – Клавдия Илиева/

Училищен план за повишаване и насърчаване на грамотността през учебната 2025/2026 година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

„Грамотността е способността на човека да идентифицира, да разбира, да интерпретира, да създава, да обменя, да общува, да изчислява, като използва отпечатани и написани на ръка материали, свързани с различни видове контекст. Грамотността е продължителен и непрекъснат процес на обучение и/или учене, който позволява на човека да постигне целите си, да развие знанията си и потенциала си, както и да участва пълноценно в общността и в обществото, към което принадлежи“.

Началната грамотност се свързва с началния етап от овладяване на четенето и писането в единство с разбирането на прочетеното и написаното, при който се овладява кодът за преход от графичните знаци към звуковата форма на думата при четенето и обратно – от звуковата форма към графичната при писането. Компонентите на началната грамотност са умението да се чете, умението да се пише и умението да се разбира смисъла на прочетеното и написаното – умения, които следва да се придобият в първи клас в съответствие със заложените в националните учебни програми изисквания. В зависимост от функциите, целите и възрастовите групи, се различават следните видове грамотност:

- базова грамотност – умение за четене с разбиране на текст, за писане и за правилна употреба на езика в конкретен контекст (свързва се с компетентностите, които се очаква да притежават учениците в края на IV клас)

- функционална грамотност – умение за откриване, подбиране, извличане, анализиране и синтезиране на информация от различни източници и за използването ѝ за постигане на дадена цел както в обучението по всички учебни предмети, така и в различни житейски ситуации (свързва се с компетентностите, които се очаква да притежават учениците в края на основното си образование)

- мултифункционална грамотност – компетентност за създаване, разбиране, тълкуване и критическа оценка на писмена информация (свързва се с компетентности, които се очаква да развиват и демонстрират лицата в рамките на обучението си за придобиване на средно образование и на по-висока образователна степен).

II. ВИЗИЯ

Изграждане на общество на знанието, в което грамотността засма централно място за индивидуалното и общественото развитие и служи като основа за интелигентен растеж.

III. ПРИНЦИПИ

- **Партньорство** – възможно най-широко участие на всички институции на национално, регионално, областно и общинско равнище, медии, детски градини, училища, библиотеки, граждански организации и др. Спазването на принципа на партньорство ще допринесе за ефективното изпълнение на стратегията и повишаване на капацитета за развитие на предприетите мерки и дейности.
- **Концентрация** – усилията при изпълнението на стратегията ще бъдат съсредоточени в конкретни области, свързани с насърчаването и развитието на грамотността.
- **Допълняемост** – дейностите, планирани в стратегията, ще бъдат допълвани с инициативи, изпълнявани и финансирани извън планираните в стратегията мерки и средства. Дейностите в стратегията кореспондират с основни политики, насочени към повишаване на грамотността, очертани в други стратегически документи и национални програми (Приложение № 5).
- **Всесобхватност** – създаване на широка среда, в която ще бъдат създадени условия и реализирани дейности за насърчаване и развитие на грамотността. Благоприятната среда включва дома, детските градини и училищата, библиотеките, медиите, висшите училища и др.

IV. ЦЕЛИ

1. Стратегическа цел Постигане на равнище на функционална грамотност, което ще осигури възможност за личностно и обществено развитие и ще спомогне за постигането на интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж на икономиката.
2. Повишаване на равнището на грамотност. Прилагане на конкретни мерки, свързани с повишаване на качеството на обучението и по-конкретно с учебното съдържание. Предвиждане на стимули за ограмотяване както чрез работа със семействата, така и чрез индивидуална работа с учениците.

V. ЗАДАЧИ

1. Създаване и поддържане мотивацията за четене.
2. Интегриране на информационните технологии в образователния процес.
3. Привличане на родителите в процеса на формиране на интерес към четенето у учениците.

Мярка	№	Дейности	Очаквани резултати	Срок за изпълнение	Участници	Отговорници
Цел 1. Създаване на благоприятна среда за насърчаване на четенето и повишаване на грамотността						
Мярка 1. Привличане на общественото внимание към значението на грамотността и популяризиране на четенето	1.	Провеждане на съвещание за представяне на Училищния план за насърчаване и повишаване на грамотността за периода 2025/2026 година.	Повишени интерес и активност от страна на учителите за участие в дейностите по изпълнението му.	Септември 2025 г.	всички учители	Училищна комисия
	2.	Популяризиране на Училищния план за насърчаване и повишаване на грамотността чрез публикуването му на сайта на училището.	Повишени интерес и активност от страна на учителите, учениците и родителите за участие в дейностите по изпълнението му.	октомври 2025 г.	учители и ученици	Училищна комисия
	3.	Публикуване на реализираните училищни инициативи в изпълнение на Училищния план за насърчаване и повишаване на грамотността на сайта на училището.	Улесен достъп до информация за инициативи; координиране на дейностите.	през учебната 2025-2026 г.	ученици от училището, родители, общественост	Училищна комисия
	4.	Участие на училището с инициативи в Националната седмица на четенето.	Популяризиране на четенето като средство за преодоляване на дефицити в грамотността.	октомври-ноември 2025 г.	ученици от училището	учители по БЕЛ; класни ръководители; учители в ЦОУД

	5.	Отбелязване на Деня на народните будители	Обогатени знания за ролята на народните будители за укрепването на българщината и книжовния език	ноември 2025 г.	ученици от училището	учители по БЕЛ; учители в начален етап
	6.	Организиране на четения по класове: „Големите четат на малките“ и „В чудния свят на книгата“	Повишена мотивация на децата и учениците да четат художествена и научна литература.	II срок на 2025 -2026 учебна година	ученици от училището	класни ръководители в начален и прогимназиален етап
	7.	Участие в Национален маратон на четенето.	Популяризиране на Международния ден на детската книга – 2 април и Международния ден на книгата и авторското право 23 април.	април 2026 г.	ученици от училището	учители по БЕЛ; класни ръководители; учители в ЦОУД
	8.	Участие в организираните от РУО инициативи и обучения	Стимулиране на обединяването на учители в общности, които развиват педагогическите си умения и професионални компетентности.	Учебна 2025/2026 г.	учители	Училищна комисия

	9.	"Литературно предизвикателство" – списък с книги от различни жанрове, епохи и автори (напр. исторически роман, книга от съвременен български автор, стихосбирка, книга, отличена с литературна награда и т.н.)	Повишена мотивацията на децата и учениците да четат художествена и научна литература.	лято 2026 г.	учители и ученици	Учители по БЕЛ
Мярка 2. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на техните умения да увличат и да насърчават децата си към четене и към развитие на езикови умения	1.	Инициатива в подкрепа на заниманията за четене с родителите - „Родителите четат“	Привлечени родители в процеса на формиране у децата/учениците на интерес към четенето.	ноември 2025 г. април 2026 г.	ученици от училището, родители и учители	класни ръководители начален етап

	2.	Отворени врати за посещение на родители, кръгли маси и други форуми за обсъждане на проблеми, свързани с грамотността, социалната активност и ангажираността към образователния процес на учениците.	Повишена информираност и активност на родителите на ученици от различни етноси относно ролята на базовата грамотност и възможности за постигането ѝ.	април – май 2026 г.	родители и учители	Училищна комисия; Обществен съвет
	3.	Активно включване на родителите в дейности от годишния план на училището, свързани с повишаване на грамотността.	Повишена ангажираност на родителите към проблемите на грамотността.	учебна година 2025/2026 г.	родители и учители	Училищна комисия; Обществен съвет;
	4.	Съвместни дейности с Обществения съвет при идентифициране и решаване на образователни проблеми свързани с дефицити с цел предоставяне на равни възможности на учениците, мотивация за себепознание и превенция на ранното напускане на училище.	Повишена информираност и активност на родителите на ученици от различни етноси относно ролята на базовата грамотност и възможности за постигането ѝ.	учебна година 2025/2026 г.	родители и учители; ученици от училището	Училищна комисия; Обществен съвет;
	5.	Подкрепа на родителската грижа чрез информация, консултации и насоки.	Осъществена успешна подкрепа.	учебна година 2025/2026 г.	родители и ученици от училището	класни ръководители начален етап; ресурсен учител

	6.	Организиране на посещения по класове на училищната библиотека и избиране на подходящи книги.	Повишена ангажираност на родителите към проблемите на грамотността.	през учебната година	ученици, учители	класни ръководители начален етап; учители по БЕЛ
	7.	Споделяне на добри практики на колеги за насърчаване на четенето.	Повишена ангажираност към проблемите на грамотността.	постоянен	учители	учители
Мярка 3. Осигуряване на лесен достъп до книги и до други четива	1.	Организиране на срещи с автори за представяне на техни книги и други четива.	Популяризиран достъп до книги и други четива; повишен интерес към четенето като средство за преодоляване на дефицити в грамотността.	април – май 2026 г.	ученици от училището	учители по БЕЛ; класни ръководители; учители в ЦОУД
	2.	Поддържане на кътове на книгата в класните стаи в начален етап, където това е възможно.	Насърчен интерес към книгите и четенето; Подобрена учебна и естетическа среда;	постоянен	ученици и учители от училището	в начален и в прогимназиален етап

Цел 2. Повишаване на равнището на грамотност

Мярка 1. Оценяване на равнището на грамотност	1.	Ефективни форми на работа с учениците, не владеещи български език в достатъчна степен, в часовете за консултации; своевременно уведомяване на родителите за тяхното ниво на компетентност.	Получена обективна информация относно възможностите на учениците за работа, оказване на своевременна помощ	учебна година 2025/2026 г.	ученици от училището	учители начален етап; учители по БЕЛ
	2.	Запознаване с добри училищни практики за проследяване, оценка и анализ на постигнатите от учениците равнища на грамотност.	Популяризиране на училищно ниво на постиженията в областта на четенето и грамотността.	учебна година 2025/2026 г.	учители от училището	ЗДУД, РНИКТ, Председатели на МО
	3.	Диагностициране на езиково-говорното развитие на децата от учениците от начален и прогимназиален етап.	Получаване на обективна информация за степента на усвояване на езиково-говорните норми и предоставяне на информация от резултатите на родителите за предприемане на мерки за отстраняването им.	учебна година 2025/2026 г.	ученици от училището	класни ръководители начален етап; учители по БЕЛ, ресурсен учител

	4.	Национално външно оценяване по БЕЛ на учениците в IV клас.	Получаване на обективна информация за нивото на езиковата грамотност на учениците от IV клас	май 2026г.	ученици от IV клас	учители начален етап
	6.	Национално външно оценяване по БЕЛ на учениците в VII и X клас, ДЗИ 12 клас.	Получаване на обективна информация за нивото на езиковата грамотност на учениците от седми клас	май-юни 2026 г.	ученици от VII клас	учители по БЕЛ
Мярка 2. Оптимизиране на стандартите на учебно съдържание и на учебните програми	1.	Провеждане на вътрешно училищни квалификации за актуализиране на информацията за държавните образователни изисквания за учебното съдържание и на учебните програми по БЕЛ в начален и в прогимназиален етап на основното образование.	Постигнато по-високо ниво на владение учебно съдържание в учебните програми по БЕЛ в начален и в прогимназиален етап.	учебна година 2025/2026 г.	учители начален етап; учители по БЕЛ	ЗДУД, РНИКТ
	2.	Участие на учениците в занимания по интереси по БЕЛ съгласно Наредбата за приобщаващото образование.	Създадени условия за по-ефективна работа с учениците.	учебна година 2025/2026 г.	ученици от училището	Ръководителите на групи за занимания по интереси
Мярка 3. Повишаване на	1.	Планиране на обученията в годишния план за	Обогатена педагогическа	учебна година 2025/2026 г.	учители от училището	Директор, ЗДУД, РНИКТ

квалификацията на учителите за повишаване на равнището на грамотност		квалификация в съответствие с изискванията на ДОС и на учебните програми.	практика на учителите с форми и методи, насочени към подобряване уменията за четене, извличане на информация от текст, развитие на критическото мислене.			
	2.	Предоставяне на учителите на информация за възможности за участие в „Маратон на четящите хора“	Участие на учители и ученици при реализиране на дейностите	април 2025/2026 г.	учители от училището	Учители по БЕЛ
Цел 3. Увеличаване на участието и приобщаването						
Мярка 1. Преодоляване на социално-икономическата	1.	Организиране на занимания по четене и по български език в рамките на целодневната организация	Създадени условия за целенасочена педагогическа подкрепа на ученици, които срещат	учебна година 2025/2026 г.	ученици от ГЦОУД I-IV кл.	учители в ЦОУД; класни ръководители начален етап